Keski- ja korkeapalkka-alat ja maahanmuutto

Maahanmuuttajien sijoittuminen
keski- ja korkeapalkka-aloilla ja maahanmuuton
merkitys alojen työvoiman näkökulmasta

Rasmus Aro

Tiivistelmä lokakuussa 2026 julkaistusta raportista

tulevaisuuden tekijät

MDI
Part of FCG.

Sisällys

1. Johdanto 3
2. Keski- ja korkeapalkka-alat ja niiden työpaikkakehitys 3
3. Vieraskieliset keski- ja korkeapalkka-aloilla 3
4. Työperusteiset oleskeluluvat 4
5. Eläköityminen ja tuleva työvoima 5
6. Johtopäätökset ja tulkinnat 5

Selvitys tarkastelee maahanmuuttajien merkitystä ja asemaa Suomen keski- ja korkeapalkkaisten toimialojen työvoimassa, työperusteisten oleskelulupien kohdentumista näille aloille sekä alojen tulevaa työvoiman tarvetta. Tarkasteltavat alat kattavat noin kolme neljäsosaa Suomen työpaikoista, ja niiden työvoiman kasvu vuosina 2010–2024 perustui kokonaan vieraskieliseen väestöön.

Vieraskielisten osuus keski- ja korkeapalkka-alojen työvoimasta on pienempi kuin matalapalkka-aloilla, mutta enemmistö vieraskielisistä työllisistä työskentelee juuri näillä aloilla. Alojen ja alueiden väliset erot ovat kuitenkin hyvin suuria. Maahanmuuttajien merkitys korostuu laaja-alaisesti lähinnä Uudellamaalla, ja työperusteiset oleskeluluvat keskittyvät voimakkaasti Uudellemaalle ja Varsinais-Suomeen.

Eläköitymispaine on keski- ja korkeapalkka-aloilla matalapalkka-aloja suurempi. Ilman maahanmuuttoa alojen työllinen työvoima supistuisi kaikilla aloilla merkittävästi seuraavan kahden vuosikymmenen aikana. 2020-luvun kaltainen maahanmuutto riittäisi useimmilla aloilla ylläpitämään nykyisen työvoiman, mutta vain jos maahanmuuttajat sijoittuisivat nykyistä tasaisemmin eri toimialoille ja alueille.

Tämä tiivistelmä perustuu Suomen tulevaisuuden tekijät -hankkeen kumppanitoimijoille lokakuussa 2026 esiteltyyn selvitykseen.

1. Johdanto

Selvitys on sisarselvitys syksyllä 2025 julkaistulle Matalapalkka-alat ja maahanmuutto -selvitykselle, ja se tarkastelee keski- ja korkeapalkkaisia aloja aiemman selvityksen näkökulmia peilaten. Yhdessä selvitykset kattavat kaikki toimialat maa- ja metsätaloutta lukuun ottamatta.

Selvityksen tavoitteena on kuvata maahanmuuttajien merkitystä ja asemaa keski- ja korkeapalkkaisten alojen työvoimassa, tarkastella työperusteisia oleskelulupia ja niiden alueellista jakaumaa näillä aloilla sekä kuvata alojen tulevaa työvoiman tarvetta ja kehitystä. Tarkastelu perustuu tilastolähteisiin sekä MDI:n väestö- ja eläköitymismallinnuksiin. Keskeiset aineistot ovat Tilastokeskuksen palkkarakenne- ja työssäkäyntitilastot, Kehan kototietokanta sekä Maahanmuuttoviraston erillisaineisto myönteisistä työperusteisista oleskeluluvista.

Alat on määritelty toimialoittaisten mediaanipalkkojen perusteella. Tarkastelussa erotellaan alat, joilla mediaanipalkka on 85–100 prosenttia kaikkien alojen mediaanipalkasta, ja alat, joilla mediaanipalkka ylittää sen. Ensin mainittuihin kuuluvat kuljetus ja varastointi, terveys- ja sosiaalipalvelut sekä taiteet, viihde ja virkistys. Jälkimmäisiin kuuluvat muun muassa teollisuus, rakentaminen, informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutustoiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, julkinen hallinto ja koulutus.

Alojen mediaanipalkat vaihtelevat noin 3 200 eurosta lähes 5 000 euroon kuukaudessa, ja tarkemmalla toimialatasolla vaihteluväli on vielä suurempi. Määrittely kuvaa alan palkkatasoa kokonaisuutena. Myös keski- ja korkeapalkkaisilla aloilla tehdään paljon matalammin palkattua työtä, mikä on olennaista selvityksen tulosten tulkinnassa.

2. Keski- ja korkeapalkka-alat ja niiden työpaikkakehitys

Tarkasteltavilla aloilla oli vuonna 2024 noin 1,8 miljoonaa työpaikkaa, mikä on noin kolme neljäsosaa kaikista Suomen työpaikoista. Selvästi suurin ala on terveys- ja sosiaalipalvelut, joka kattaa lähes viidenneksen kaikista Suomen työpaikoista. Myös teollisuus, rakentaminen, koulutus sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta ovat erittäin suuria työllistäjiä.

Tarkasteltavien alojen työpaikkojen määrä kasvoi vuosina 2010–2024 noin 103 000:lla. Kasvu oli hieman kaikkien alojen kasvua nopeampaa, joten alojen painoarvo Suomen työpaikkarakenteessa vahvistui. Käytännössä koko kasvu ajoittui vuosille 2010–2019, eikä vuoden 2025 heikentynyt työllisyystilanne vielä näy luvuissa.

Toimialojen väliset erot kehityksessä olivat erittäin suuria. Sote-sektorin työpaikat lisääntyivät lähes 90 000:lla, ja kasvu painottui sosiaalipalveluihin terveyspalvelujen sijaan. Informaation ja viestinnän ala kasvoi suhteellisesti nopeimmin, yli kolmanneksella, etenkin ohjelmistojen ja konsultoinnin vetämänä. Teollisuudesta sen sijaan hävisi lähes 38 000 työpaikkaa ja kuljetuksesta ja varastoinnista lähes 17 000. Teollisuuden sisällä supistuminen kohdistui erityisesti elektroniikkateollisuuteen, sahatavaran valmistukseen, painamiseen sekä paperiteollisuuteen.

3. Vieraskieliset keski- ja korkeapalkka-aloilla

Vuonna 2024 noin 8,7 prosenttia tarkasteltavilla aloilla työskentelevistä oli vieraskielisiä. Osuus on pienempi kuin vieraskielisten osuus koko työllisestä työvoimasta (10,5 prosenttia), koska vieraskieliset painottuvat matalapalkka-aloille. Silti selvä enemmistö, noin 60 prosenttia vieraskielisistä työllisistä, työskentelee keski- ja korkeapalkkaisilla aloilla.

Vieraskielisten osuus vaihtelee aloittain hyvin voimakkaasti. Se on suurin kuljetuksessa ja varastoinnissa (13 prosenttia) sekä rakentamisessa (12 prosenttia), joilla merkittävä osa työstä on suhteellisen matalapalkkaista. Osuus korostuu myös sote-sektorilla ja koulutuksessa (kummassakin 9 prosenttia), joilla niilläkin tehdään paljon mediaania matalammin palkattua työtä. Koulutuksen alalla vieraskielisten työ painottuu varhaiskasvatukseen ja korkeakouluihin, ja niissäkin pääosin matalammin palkattuihin tehtäviin. Selvästi korkeapalkkaisista aloista vieraskielisten osuus korostuu informaation ja viestinnän alalla (12 prosenttia) sekä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa. Julkisen hallinnon toimialalla vieraskielisten osuus on edelleen marginaalinen, noin prosentti.

Vieraskielisten työllisten määrä kasvoi vuosina 2010–2024 kaikilla tarkastelluilla päätoimialoilla, yhteensä noin 107 000:lla. Kasvu oli suurempaa kuin alojen työpaikkojen kokonaiskasvu, eli kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien työllisten määrä aloilla hieman väheni. Määrällisesti vieraskielinen työvoima kasvoi eniten sote-sektorilla (noin 33 000) ja teollisuudessa (noin 16 000). Teollisuudessa kasvu tapahtui samaan aikaan, kun alan työpaikat vähenivät voimakkaasti. Vieraskielisten osuus kasvoi erityisen nopeasti kuljetuksessa ja varastoinnissa, rakentamisessa sekä informaatiossa ja viestinnässä, kun taas julkishallinnossa muutos jäi vähäiseksi.

Alueelliset erot ovat erittäin suuria. Monipuolista, useille aloille ulottuvaa kasvua tapahtui lähinnä Uudellamaalla. Esimerkiksi informaation ja viestinnän alan vieraskielisen työvoiman kasvusta noin 80 prosenttia sijoittui Uudellemaalle.

Vieraskieliset ovat tarkastelluilla aloilla kotimaisia kieliryhmiä useammin yrittäjiä. Vieraskielisistä työllisistä noin 10 prosenttia on yrittäjiä, kun kotimaisissa kieliryhmissä osuus on 7 prosenttia. Ero selittyy pääosin kuljetuksen ja varastoinnin alalla, jonka vieraskielisistä työllisistä noin neljännes on yrittäjiä. Taustalla on erityisesti kuriiritoiminta, kuten ruokalähettityö, joka on usein matalapalkkaista tai hyvin matalapalkkaista. Muilla aloilla erot ovat pienempiä. Vieraskielisten yrittäjyys korostuu ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa sekä taiteissa ja viihteessä, mutta on kotimaisia kieliryhmiä harvinaisempaa teollisuudessa ja rakentamisessa.

4. Työperusteiset oleskeluluvat

Vuosina 2018–2024 tarkastelluille aloille myönnettiin noin 50 000 työperusteista oleskelulupaa, mikä on noin 60 prosenttia niistä luvista, joiden toimiala on tiedossa. Vuosittainen määrä vaihteli 5 000 ja 10 000 välillä ja oli suurimmillaan vuosina 2021–2023. Tarkasteltujen alojen osuus kaikista työperusteisista luvista pysyi koko ajanjakson suunnilleen samana.

Rakentaminen on selvästi merkittävin toimiala, ja sen osuus luvista oli noin 31 prosenttia. Teollisuuden osuus oli 17 prosenttia, ja myös koulutuksen sekä informaation ja viestinnän alat kattoivat kumpikin yli 10 prosenttia. Terveys- ja sosiaalipalvelujen osuus jäi alan kokoon ja työpaikkakehitykseen nähden vähäiseksi, noin kahdeksaan prosenttiin. Tarkemmista aloista merkittävimpiä olivat talonrakentaminen, erikoistunut rakentaminen, koulutus ja sosiaalihuollon laitospalvelut. Työpaikkojen määrään suhteutettuna työperusteiset oleskeluluvat painottuvat kuitenkin edelleen vahvemmin matalapalkka-aloille.

Luvat keskittyvät alueellisesti voimakkaasti. Lähes 60 prosenttia luvista perustui Uudellamaalla sijaitsevaan työpaikkaan, ja esimerkiksi informaation ja viestinnän sekä rahoitus- ja vakuutustoiminnan aloilla Uudenmaan osuus oli jopa 90 prosenttia. Toiseksi eniten lupahakemuksia kohdistui Varsinais-Suomeen (noin 4 100), jossa painottui teollisuus. Yli kolmannes koko maan teollisuuden työperusteisista luvista perustui Varsinais-Suomessa sijaitsevaan työpaikkaan. Lisäksi Pirkanmaalle,

Pohjois-Pohjanmaalle ja Satakuntaan kohdistui ajanjaksolla kuhunkin yli tuhat tarkastelluille aloille sijoittuvaa hakemusta.

Myös alojen työpaikkamäärään suhteutettuna hakemukset jakautuvat epätasaisesti. Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla niitä oli selvästi maan keskitasoa enemmän, ja myös Satakunta ja Lappi ylittivät keskitason. Muissa maakunnissa suhteellinen määrä jäi selvästi keskitason alle, ja erityisen vähän hakemuksia kohdistui Etelä-Savoon, Kanta-Hämeeseen, Keski-Pohjanmaalle ja Kymenlaaksoon.

5. Eläköityminen ja tuleva työvoima

MDI:n eläköitymismallinnuksen mukaan tarkastelluilta aloilta eläköityy noin 460 000 henkilöä vuoteen 2034 mennessä ja noin 960 000 henkilöä vuoteen 2044 mennessä. Tämä vastaa noin 53 prosenttia alojen nykyisestä työvoimasta. Mallinnus huomioi ikärakenteen, alakohtaiset ja alueelliset erot sekä tiedossa olevat eläkeiän muutokset, mutta ei alalle siirtyvää uutta työvoimaa. Eläköitymispaine on keski- ja korkeapalkka-aloilla suurempi kuin matalapalkka-aloilla, joiden työvoima on keskimäärin nuorempaa.

Eläköityvien määrä on luonnollisesti suurin suurilla aloilla, kuten sote-sektorilla. Suhteellisesti paine on kovin muun muassa kiinteistöalalla, julkisessa hallinnossa ja koulutuksessa, kun taas informaation ja viestinnän sekä rakentamisen aloilla eläköitymispaine on selvästi keskimääräistä hillitympi. Eläköitymispaine on merkittävä kaikkialla maassa.

Selvityksessä mallinnettiin alojen työllisen työvoiman kehitystä väestöennusteen ja eläköitymisten perusteella kahdella oletuksella: ilman maahanmuuttoa sekä 2020-luvun keskimääräisen maahanmuuton jatkuessa. Mallissa oletetaan, että nykyistä vastaava osuus kustakin ikäryhmästä alueittain työllistyy myös tulevaisuudessa samoille aloille kieliryhmästä riippumatta. Malli ei siis toista nykyistä eriytynyttä rakennetta, jossa vieraskieliset hakeutuvat osin eri aloille kuin kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvat. Malli ei myöskään huomioi alojen suosion, koulutusrakenteen tai työpaikkarakenteen muutoksia, joten tuloksia tulee tulkita suuntaa antavina.

Ilman maahanmuuttoa työllinen työvoima vähenisi kaikilla aloilla voimakkaasti. Vuoteen 2044 mennessä alojen työvoima olisi noin 10–20 prosenttia nykyistä pienempi, ja voimakkaimmin supistuisi kaivostoiminta. Työikään tulevat, pienenevät ikäluokat eivät yksin riitä korvaamaan eläköitymisiä. 2020-luvun kaltainen maahanmuutto puolestaan riittäisi useimmilla aloilla pitämään työvoiman suunnilleen nykytasolla tai kasvattamaan sitä hieman. Kasvu olisi suurinta informaation ja viestinnän, rahoitus- ja vakuutustoiminnan sekä ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan aloilla, kun taas kaivostoiminnassa, vesihuollossa, rakentamisessa ja teollisuudessa työvoima jäisi hieman nykytason alle.

Tulos edellyttää kuitenkin, että maahanmuuttajat sijoittuisivat aloille samaan tapaan kuin kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvat. Jos nykyinen ero aloille hakeutumisessa säilyy, työvoima vähenisi merkittävästi etenkin niillä aloilla, jotka nykyisin työllistävät maahanmuuttajia heikosti.

6. Johtopäätökset ja tulkinnat

Selvitys tiivistää tuloksensa yhdeksään johtopäätökseen, jotka koskevat maahanmuuttajien asemaa aloilla, työperäisen maahanmuuton kohdentumista sekä alueiden ja alojen tulevaa työvoimaa.

Ensimmäiseksi maahanmuuttajataustaisen väestön merkitys on keski- ja korkeapalkkaisilla aloilla pienempi kuin matalapalkka-aloilla, mutta enemmistö maahanmuuttajataustaisista työskentelee juuri näillä aloilla. Alojen työvoiman kasvu vuosina 2010–2024 perustui kokonaan vieraskieliseen väestöön.

Tämä heijastaa vieraskielisten työllisten ylipäätään korostunutta merkitystä Suomen työllisen työvoiman kasvussa, ja se osoittaa, että myös paremmin palkattujen alojen työvoiman kehitys on jo nyt riippuvainen maahanmuutosta.

Toiseksi toimialakohtaiset erot maahanmuuttajataustaisten merkityksessä ovat erittäin suuret. Maahanmuuttajataustaisten osuus työvoimasta korostuu muun muassa kuljetuksessa, rakentamisessa, informaatiossa ja viestinnässä, koulutuksessa ja sote-sektorilla. Osalla toimialoista, etenkin julkishallinnossa, vieraskielisten merkitys on yhä marginaalinen.

Kolmanneksi selvityksen aineistot eivät mahdollistaneet maahanmuuttajataustaisten palkkauksen suoraa erottelua keski- ja korkeapalkkaisilla aloilla. Tarkastelu antaa kuitenkin viitteitä siitä, että maahanmuuttajien työ painottuu näillä aloilla matalammin palkattuihin tai suoraan matalapalkkaisiin tehtäviin. Tästä kertovat esimerkiksi kuljetuksen ja varastoinnin sekä koulutuksen alat. Yksiselitteisesti korkeasti palkatuista aloista maahanmuuttajien osuus korostuu lähinnä informaation ja viestinnän alalla.

Neljänneksi selvityksen perusteella voidaan esittää hypoteesi keski- ja korkeapalkka-alojen matalammin palkatun työn maahanmuuttajavaltaistumisesta. Tällöin alojen sisäiset palkkaerot olisivat eriytyneet erityisesti maahanmuuttotaustan mukaan. Jos hypoteesi pitää paikkansa, maahanmuuttajataustaisten asema on myös paremmin palkatuilla aloilla korostuneen haavoittuva, sekä sosioekonomisesti että työn jatkuvuuden kannalta. Hypoteesin todentaminen edellyttäisi kuitenkin tätä selvitystä tarkempaa aineistoa.

Viidenneksi osalle tarkastelluista aloista on kohdistunut merkittävästi työperäistä maahanmuuttoa. Etenkin rakentamiseen, teollisuuteen sekä informaatioon ja viestintään myönnettiin vuosina 2018–2024 paljon työperusteisia oleskelulupia. Osalla aloista lupien määrä oli kuitenkin hyvin pieni tai pieni suhteessa alan työpaikkakehitykseen, kuten sote-sektorilla. Työpaikkojen määrään suhteutettuna työperusteiset oleskeluluvat painottuvat edelleen vahvemmin matalapalkka-aloille.

Kuudenneksi keski- ja korkeapalkka-alojen työperusteisten oleskelulupien alueellinen jakauma on erittäin epätasainen. Uusimaa selittää selvästi yli puolet myönteisistä päätöksistä. Sen lisäksi luvat korostuvat Varsinais-Suomessa ja vähäisemmässä määrin Satakunnassa, etenkin teollisuudessa. Osassa maakuntia keski- ja korkeapalkka-alojen työperusteisia oleskelulupia oli hyvin vähän.

Seitsemänneksi maahanmuuttajien merkitys korostuu laaja-alaisesti keski- ja korkeapalkka-aloilla lähinnä Uudellamaalla. Suurimmassa osassa maakuntia vieraskielisten osuus on merkittävä lähinnä sote-sektorilla, kuljetuksessa ja varastoinnissa sekä rakentamisessa, ja joissakin maakunnissa ei näilläkään aloilla. Esimerkiksi informaation ja viestinnän alan vieraskielisestä työvoimasta jopa 80 prosenttia sijoittuu Uudellemaalle. Vuosien 2018–2024 työperusteiset oleskelulupahakemukset eivät anna aihetta olettaa, että alueellinen jakauma olisi tasoittumassa.

Kahdeksanneksi eläköitymispaine on keski- ja korkeapalkka-aloilla merkittävä kaikkialla maassa, mutta erityisesti alueilla, joille kohdistuu vain vähän työperäistä maahanmuuttoa. Ilman nykytasosta kasvavaa työperäistä maahanmuuttoa keski- ja korkeapalkka-alojen työvoima vähenee eläköitymisten myötä suuressa osassa maakuntia, koska alueen oma väestönkehitys ei riitä korvaamaan eläköityviä. Haaste on suurin alueilla, joilla työperäinen maahanmuutto on vähäistä, ja erityisesti niiden aloilla, joilla vieraskielisten osuus on matala.

Yhdeksänneksi pitkällä aikavälillä kaikki alat ja kaikki maakunnat tarvitsevat työperäistä maahanmuuttoa, jotta työvoima säilyisi nykyisen kaltaisena. Osassa maakuntia työvoiman säilyminen ei edellytä maahanmuuton kasvua, mutta edellyttää maahanmuuttajataustaisen väestön nykyistä

tasaisempaa sijoittumista eri toimialoille. Kansainvälistymisen tarve on pidemmällä aikavälillä ilmeinen erityisesti niillä toimialoilla, jotka ovat toistaiseksi kansainvälistyneet vähiten.

Kokonaisuutena selvitys osoittaa, että kysymys maahanmuutosta ja työvoimasta ei rajaudu matalapalkka-aloihin. Keski- ja korkeapalkkaisten alojen työvoiman turvaaminen edellyttää sekä riittävää työperäistä maahanmuuttoa että sitä, että maahanmuuttajat pääsevät nykyistä laajemmin eri aloille, eri tehtäviin ja eri puolille Suomea.